

Kiadóhivatal:
Kaposvár, Teleky-utca 9.

Ide ezimezendők az
előfizetési pénzek,
hirdetések és nyilvántartási
közlemények.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „
Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Teleky-utca 9.

Ide küldendő a lap
szellemi részét illető
minden közlemény.

Bérmertelen küldeményt
nem fogadunk el.

Kéziratokat vissza
nem adunk.

SOMOGYI ÚJSÁG

MEGYEI- és HELYI-ÉRDEKŰ, VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: szombaton

Felelős-szerkesztő: ifj. Nagy Ferencz.

A mi munkásaink.

„A munka nemesít“ ezt hallottuk f. hó 3-án a városház disztermében egy munkás-osztályhoz tartozó egyéntől kinyilvánítani — midőn társai nevében — az újonnan felszentelt lobogóba a neki átadott szeptet beveré.

Nagy szó ez a mai viszonyok mellett, s jelentősége annál nagyobb — mert az egy oly egyén részéről tétetik, ki maga is az iparos osztályhoz a kézi munkát végző munkás osztályhoz tartozik, ki enyilatkozat által nemcsak a saját nézetének adott kifejezést, hanem e pár szóval tolmácsolta az őt megbízó számos munkás ember érzelmeit is.

Ez midőn a külállamok munkásai mindenfelé sztreicholnak, midőn érdekeiket a rendes törvényes állapotokkal meg nem engedett eszközökkel óhajják védeni és emelni, — midőn a munkát abban hagyott tömeg kereset hiányában a nélkülözés s tán az éhségtől is gyötörtetve elkeseredettségében nem a munkához tér vissza, melylyel eddig is biztosította övéi jólétét, hanem embertársaira tör, veszélyeztetvén a vagyon és személybiztonságot egyaránt.

Nem kerülhetette figyelmünket el az a körülmény, hogy az ezerekre menő vasuti munkásoknak a zászló szentelésén megjelent e megbízottai oly nyilatkozatokat tettek, melyekből tisztán kivehető volt az miszerint, az ő óhajuk és vágyuk, tisztességes, becsületes munkával megkeresni a minden napi szükségletet.

E mindenesetre jogos és méltányos követelése a munkásnak pedig csak úgy teljesülhet, ha náluk a munkatársul kitartással és szorgalommal.

A mai helyzet minden osztálybeli emberre nehéz, viszonyaink rosszak s ezt érezi minden polgára az államnak, abban egyenlően osztozik a gazda a gyáros, kereskedő, szellemi és kézi munkás, mindegyik küzd — a nehézségekkel, melyeket körülményeink tornyosítanak fel, és melyeket megszüntetni nem tudunk.

Igy van ez Európa többi államai-ban is, csak hogy míg nálunk — a munkás nép vezetőitől — a nehézségek leküzdésére szorgalmat és munkát hallunk emelgetni, addig a külállamok munkásait szociális és anarchikus apostolok járák be, s nem hogy őket kitartásra és szorgalomra ösztö-nöznék, de még a már megkezdett munkát is abban hagyatják velük. — Az így nélkülözésbe sodort tömeget fanatizálva rá törnek békés polgártársakra nem ítőzván attól sem, hogy fektelen dühökben sok évek hosszú során hangya szorgalmával gyűjtögetett vagyont tesznek semmivé, de esetleg még készek arra is, hogy őket soha nem bántó ártatlan embertársuk véré-t ontsák, azt a legnagyobb kegyetlenség-gel legyilkolják.

Magyarországban a szociálmusz-nak s az anarchiának nincs jó talaja nincs pedig azért, mert itt a munka emberei legelső sorban maguk tisztelik a munkát, át vannak hatva ez eszmétől a munka nemesít s ennek megfelelően élnek és dolgoznak.

Ne is tartson a magyar társadalom ily kinövésektől mindaddig, míg Magyarországnak olyan iparosai és munkásai lesznek, milyeneket a f. hó harmadikán tartott zászlószentelési ünnepélyen láthattunk és hallottunk.

Csak előre tehát a jó uton, szorgalom és kitartás legyőzi a nehézségeket, a munkásosztályának pedig legyen az buzdítására, hogy a magyar társadalom tiszteli a tisztas ipart, mert tudja, hogy a munka nemesít!

A vármegyei tisztviselők fizetés emelése. A folyó évi május hó 4-én tartott bizottsági közgyűlésben 158/10243. szám alatt hozott ama határozatot, mely szerint a vármegyei katonai beszállásolási alap javára 1894. évre megszavazott s mult évi december hó 15-én 108. 222. sz. a. kiadott rendelettel a belügyminiszter által jóváhagyott 20.000 forintnyi vármegyei pótdadónak ugyancsak 1894. évre 12000 frtra leszállítása s a közgazgatási célra megszavazott fél százaléknyi vármegyei pótdadónak 1%-ra fölemelése az e fél százalék után befolyó jövedelemnek pedig a folyó évi 30. sz. közgyűl. határozattal elfogadott tervezet szerint, fizetés emelésekre leendő fordítása mondatott ki, — a belügyminiszternek f. é. május hó 30-án 43705. sz. a. kelt határozatával jóváhagyta, azzal a kikötéssel azonban, hogy az ekként elfogadott fizetések közötti különbözet csak pótdíjnak lesz tekintendő, mely a folyó évre lesz kiszolgáltatható s melyre a vármegyei személyzet mindaddig tarthat igényt, míg a vármegye törvényhatósági bizottsága a pótdíjra szükséges fedezetről gondoskodik.

Hitelszövetkezet Szomajomban.

Folyó hó 3-án, hitelszövetkezet alakult Szomajomban, melynek elnökévé Zoltán József kiskorpádi földbirtokos választott meg, alelnöknek pedig Mácsóvics József szomajomi körjegyző, — ezenkívül 13 igazgatósági tag. Az alakuló közgyűlésen Hajós országgyűlési képviselő, mint a pesti hazai takarékpénztár küldöttje, szintén jelen volt.

A mi kormány válságunk

A hány lapot vesszünk a kezünkbe anyijól értesült forrást találunk, melyek tulajdonképpen semmit sem tudnak, egyik nap a horvát bán veszi át a kormányt másik nap Vekerle maradt, az egyik lap megelégedik azzal, hogy elcsapja Szilágyit, a másik hozzácsatolja még Hiernymit és Csákit is — persze mind a legjobb értesülés alapján — pedig igazánba vajmi keveset tudván a dologról, várjuk figyelemmel a történendőket.

Izgalom Bulgáriában

Mult szá-munkban megemlítettük a bolgár kormány válságát, akkor a hirt csak bizonyos fentartással közöltük mert azt még nem lehetett biztosnak tekinteni, a azonban már nem csak a válság megtörtént, hanem az új kormány meg is kezdte működését s Bulgáriában a béke honol, mi egyrészt Ferdinand fejedelem tapintatos-ságát, másrészt a bolgár államférfiak hazafiságát igazolja.

Június 3.

Reggel 7 órakor mozsár lövések tudatták Kaposvár lakosságával, hogy a kaposvári vasuti gépház munkásainak s vele együtt az azokkal együtt érző vasuti tisztviselőknek nagy ünnepjök lesz, hogy a zászlószentelési ünnepet méltó kegyelettel óhajják megtartani.

Nyolcz óra felé már vonult a nagyközönség a templom felé nehogy elmaradjon a nyolcz órai miséről, mely alkalommal volt a zászlószentelési ünnepély is megtartandó, a zászlószentelés megtörténvén, az ember ár huzodott át a városházához hol a szeg beverések történtek meg.

Daczára a nagyhőségnek a városház diszterme zsufoláig megtelt az érdeklődő közönséggel, elkezdődvén a szegbeverési ünnepély, a megbízottak sorba a zöld asztalra kiterített lobogóhoz léptek bele útvén a nekik átadott szegeket felerősítették azt nyelére.

Megható volt, a szegverésre megjelent szomszédos vasuti társ egyesületek küldöttjeinek beszédei, melyek átlagosan a munkára és szorgalomra buzdította az ünnepet tartó munkás osztályt.

Az ünnepély befejeztvén a nagy-

közönség széteszlott, egyrésze pedig kivonult a kislaki erdőbe, hol a vasúti alkalmazottak ezen alkalomból kifolyólag junialist rendeztek.

A junialis legszebb rendben folyt le, igaz ugyan hogy egy futó eső megmosta kissé a mulatókat, de azután ismét szépen kiderülve a mulatság tovább folyt.

A munkásokat felköszöntötték Németh Ignác polgármester, továbbá lapunk szerkesztője és Olofson állomási főnök, mely felköszöntőket azok lelkes eljenzéssel fogadták.

Este igen szépen sikerült tűzijáték volt s utána még sokáig tánczolt az ifjuság.

HIREK.

Felkérjük t. olvasóinkat legyenek szivesek hátralékaikat beküldeni, egyrészt azért, hogy a lap eddigi számai dásai lezárhatók legyenek, másrészt pedig azért, hogy a lap szétküldése akadályokba ne ütközzék.

„SOMOGYI UJSÁG“

kiadóhivatala.

— **Eljegyzések.** Dörner Zoltán törvényszéki elnök bájos kis leányát Olgát, eljegyezte Orphanl József huszár főhadnagy. — Scheffer Lajos újlak gazdaszt szép leányát Mariskát, eljegyezte Szávits Kornél honvéd főhadnagy. A két menyasszony szépsége s szeretetreméltósága folytán a megyei női társaságoknak kedves alakjai voltak s valószínű, hogy a két ifjú pár boldogsága sok fiatalembert fog a nősülésre buzdítani.

— **Halálozás.** Saárdi Somsich Lőrincz Somogyvármegye volt alispánja, Somsich Andor nagybirtokosnak, közügyeink e jelles és tevékeny bajnokának edes atyja, Keszthelyen e hó 3-án, 75 éves korában elhunyt, haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki: Somsich Andor úgy gyermekei: Somsich Mari férj. Szily Tamásné, Somsich Agát férj. Véssey Lajosné, Somsich Ilona férj. Svastics Aladárné, Somsich Jolán férj. Bosnyák Gézané, Somsich Miklós, és Somsich András; továbbá özv. Somsich Lőrinczné szül. Nyári Katalin, úgy gyermekei:

Somsich Mariska férj. Erdődy Lajosné, Somsich Katika férj. Bárándy Istvánné szomorú szívvel jelentik atyjuk, illetőleg férje s illetőleg nagyatyjuknak. Saárdi Somsich Lőrincznek Somogyvármegye volt másodalispánjának, élete 75. évében, Keszthelyen, 1894. évi június hó 3 napján történt elhunytát. A boldogultnak hült tetemei június hó 5 napján 5 órakor fognak Keszthelyen örök nyugalomra kísértetni. A gyászmise június 6 án 10 órakor Keszthelyen és Sárdon a családi templomban fog egyszerre megtartatni. Áltás és béke poraira!

— **Junialis Igalban.** Igal és vidékének fiatalsága f. évi június hó 23-án a rákssi uradalmi erdőben (a püspöki erdőslak mellett) tánczozal egybekötött jótékonyezélu junialist rendez. Melitskó Miklós, Trombitás Mihály elnökök. Beleghy Ferencz, Bogyay Emil, Botyay József, Bogyay Viktor, Gruber Imre, Henez Gyula, Henez László, dr. Keszér Lajos, Kleinszky Dezső, Mihálffy Antal, dr. Münz Béla, Nagy József, Pál Tamás, dr. Somogyi Mátyás, Schöberl Ferencz, Svastics Nándor, dr. Tóth József, a rendező bizottság tagjai. Ételek és italokról gondoskodva leend. Kezdeté d. u 2 órakor. Személyjegy: 2 korona családjegy: 4 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirdapok utján nyugtáztatnak. A junialis kedvezőtlen idő esetén is meg fog tartatni.

— **Meghívó.** A tabi járás jegyzői egylete az országos jegyző-árvaóh alap javára körshelyen gróf Széchenyi-féle ligetben 1894. évi június 28-án junialist rendez. Kezdeté d. e. 10 órakor. Beléptijegy: személyenként 1 fr. — Családjegy 3 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirdapok utján nyugtáztatnak. Jó zene, ételek és italokról, — kedvezőtlen időjárás esetére fődött helyiségről is gondoskodva van. Belépésnél a meghívó felmutatása kérietik.

— **Huszonöt éves jubileum.** A „Somogy-megnyi tanító-egylet“ folyó évi rendes közgyűlését június hó 20-án Csurgón az áltami tanítóképző intézet nagytermében tartja meg. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Főjegyzői jelentés az egylet működéséről. 3. Pénztári jelentés az egylet vagyoni állásáról. 4. A népoktatási törvény revíziójára vonatkozó előterjesztés. (Előadja: Szalóky Dániel.) 5. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése. 6.

Segélyezés, 7. Indítványok. (Az alapszabályok 18. § d) pontja szerint:) Minden indítvány, mely a választmány által megállapított naprendre nem vonatkozik, az elnököknél a közgyűlés előtt beajutandó; az indítvány tárgyalása felett a választmány előzetesítése alapján a közgyűlés határoz. 8. Tisztújítás. Ezen alkalommal az áll. tanító képezde meg fogja ünnepelni 25. éves működésének jubileumát.

— **A kaposvári polgári leányiskolában** az évrő vizsgálatok a következő sorrendben tartatnak meg: Június 14-én d. e. 9 órakor hittani vizsgálatott. 21-én I. oszt. 22-én II. oszt. 23-án III. oszt. 25-én IV. oszt. vizsgálatok minden tangyárból. Az osztályvizsgálatok reggel 8 órakor kezdődnek. Nagyné Csorba Mária igazgató.

— **A tolnai pénzhamítók.** Tolnavármegyében, úgy látszik, rendes iparág a pénzhamisítás. Alig van hét, hogy a megye területén föl ne hajszoljon egy-egy hamispénz-gyártó bandát a esendőrség. A termények a lehető legnagyobb választékan készülnek: 100-as bankóktól le a 20 filléresekéig. A legutóbb kinyomozott bada székhelye Bátu falu volt, vezére pe-Trádiés Miklós, a ki, mint már jelentettük több társával valóságos iparszerűen gyártotta a hamis koronákat és husz filléreseket s belőlük már jó esomót forgalomba is hozott. A nyomozás alatt, mint levelezőnk ujabbán írja, Peltzer Ádám bátai lakosnál is házkutatást tartottak s a feleség nél, a ki nővére Trádiésnak, találtak is hamis koronákat. Az aszsonyt letartóztatták, a férj azonban idején megugrott. Peltzerné bevallotta, hogy az egész Trádiés-Pelezer familia rendszeresen üzte a pénzhamisítást, főmühelyük azonban nem Bátán, hanem Szeremlén volt, a Bárdos Mózes házában. A esendőrség most átrándult Bárdoshoz is, a ki azonban akkorra már elűtlett minden áruló nyomot s eltűnt maga is. Tegnapelőtt azian sikerült a esendőröknek elespni mind a két pénzverőt s beszállítani a kir. ügyész-séghez.

— **A zsidó főispán.** Nagy ünnepely ekkor a darúval ikuatták be a napokban Máramarosmegye új főispánját: Rozner E. v. bárót. A lakoma alatt egy jámbor képi zsidó huzódott titokzatosan a németes nevű főispánhoz, és balkan, elfogódva kérdezte tőle: — Igaz, hogy a

A „SOMOGYI UJSÁG“ TÁRCZÁJA.

A pecsenye család.

— Casinói felolvasás Francziscustól. —

III. Folytatás.

A télen át még a vén szederfa is megkopaszodott, s ha jött egy kis tavaszi szellő, zugva-bugva meséli azokata kedélyes nyári délutáni történeteket, melyeket a gazda Piliszar és Csutak társaságában keresztül élt.

Kedves kereszt komája Piliszar különben még mindig hü barátja vigasztalója és látogatója, — de most már Bálint nem emlegeti azt hogyan kell a háznál regulát tartani, ő már erről letett.

Most elbeszélgetnek a távol lévő gyerekekről, a eszmadia mesterség (ez Bálintnak most is nagy büszkesége) felvirágzásáról.

Beszélgetésüket Rozalba is rendesen végig hallgatja, s ha az tetszésére van helyeslőleg integet, ellenben ha az véleményével nem egyezik meg, hangos perpatvar közt ad kifejezést rosszaságának, s rendesen szétugratja a kedves komákat.

Minden megváltozott, a régi egyedül Pecsényének a kaptafás iránti gyűlölete és a czéhmesterség utáni vágya,

továbbá Rozalbanak hiusága és perlekedő természete.

Amint nőt Pecsényének bánata a családjában előfordult események miatt, ép úgy nőt tekintélye társai előtt, s bánta között is viditólak hatott rá ha Piliszar és Csutak komái kijelentik előtte, miszerint a jövő hólnapban ő lesz megválasztva czéhmesternek, — ha Rozalba ezt hallja még ő is megszédül.

Csutak Pali amit mond meg is tartja, ugyancsak védi komájának ügyét a választás alkalmával, ő teszi meg az indítványt Pecsénye mellett.

Egyedül a Számi suszter szállalt fel Bálint ellen, kifogásolván neki nevét és azt, hogy az aszsony ur a háznál, — ő ajánlotta Nyul Ádámot.

De Csutak és Piliszar rá zugnak — Számi te hallgass — nem kell nekünk füles czéhmester.

Ezután Bálint közlekedéssel lett megválasztva és tartottak egy magnum áldomást, minek temérdek üres öveg, igen sok ingó láb és sok sáros ruhá lett a következőzése.

Bálint, Piliszar és Csutak mesterül megálták a sarat, midőn kedélyesen baktattak haza felé megszólal Pecsénye — előadva — mennének be a kedves Rozalához ezen öröm hirt neki tudtul adni, had ölelje ő is kebelére a két testvéri

jó barátot, a család diességének előmozdítóit.

Az indítvány nagy-tetszésre talált elfogadott.

Beléptek Pecsénye uram udvarára, s a gazda pár ökök csapát mérve szoba ajtajára, annak kinyitását sürge e.

Az ajtó végre megnyitott és Rozalba fogadta a jötteket, de nem lehetett jó hangulatban, mert szemei nagyon villámlottak, s valami piszkafa felét nagyon lóbált a kezében.

Piliszar eljöttnek látta az időt előadni jövetelököt, igyekezett tehát egyenesen állani — ami nem sikerült — s elkezdett mozdogni, — miután azonban Rozalbanál elszakadt a türelem fonala, jót csapott a pár menekülő szónok háttára, Csutak szerencsésen megugrott mit Pecsénye is akart követni, azonban az ő gallérija b-lekerült a ház aszsonyának izmos markába, de nem azért mintha az őt vissza akarta tartani — sőt ellenkezőleg — azon akkorát lökött, hogy az orrát belé ütven az operát tövébe derekasan eltenyerelt.

Nagy ámulattal nézte a két koma czéhmesterünköt és az egész eszmadia czéhnek ezen nagy szegényét, azonban jónak látván — mielőtt Rozalba megegy-szer kijönne — távozni, tehát szép lassan elléptek, magára hagyván Bálintot.

méltóságos ur zsidó? Rozner báró meglepődve, mosolyát visszatartva biztosította új polgártársait, hogy nem zsidó származású, majd megkérdezte tőle: — De hát honnan, miből gondolta, hogy én zsidó vagyok? — Hát, méltóságos uram, az újságban megjelent ábráképe után gondoltam, mert az volt a kép alá írva hogy — „metszette Lönhardt“...

— **A halál torkában.** Noszlopy Tivadar vármegyei aljegyző és Máthás Gyula honvéd főhadnagy neje egy kocsin jöttek a mult vasárnap a kiskorpiádi állomásra Vrácsikról. Utközben eső érte utól őket, mely kivált Sárdon túl ugyancsak nagyon neki eredt s a kocsi, hogy hamarabb az állomásra érjen, sebes vágaton hajtott. Alig értek azonban rövid negyedóránnyira Sárdról, midőn közvetlen a kocsi előtt pár méterre óriási erővel a villám egy sürgöny fába lecsapott. A lovak térdre estek, azonban rögtön fölugrottak és tovább mentek; a kocsiiban ülők pedig hatalmas nyomást és rázást éreztek. Szerencse, hogy semmi komoly baj nem történt; pedig, ha csak pár méterrel előbb mennek abban a pillanatban, mikor a villám lecsapott, biztosan halva maradtak volna a kocsiiban ülők mindnyájan. A villám néhány sürgönyfát is, a mint a dróton szétfutott, megvasított.

— **Zár ünnepély.** A kaposvári m. kir. áll. főgimnázium önképző köre f. hó 8-án tartotta rendes évváró ünnepét, mely alkalommal a „Virág“ kör tagjai felolvasásokkal és szavalatokkal, a gimnáziumi zene és énekkar pedig zenei előadásokkal mulattatták a nagyszámban megjelent hallgató közönséget. Midőn az elismerést, melyben a szereplő ifjúság részesült tolmácsolnánk, egyszersmind közöljük a munkásságukért kitüntetett ifjak neveit. Honig Vilmos VIII. oszt. tan. nyert három, Pilcz Ignác VII. oszt. tan. három, Török Lajos VII. oszt. tan. 1 díjat. Polgár Andor és Königsberg Dezső VII. oszt. tanulók pedig dícső okmányt kaptak. Felülő, hogy a „Virág“ körben melynek több mint 50 fiatal tagja van — kitüntetésre érdemest csak ötöt találtak, díjazásra érdemest pedig éppen csak hármat, így három pályázónak kellett hét díjat kiadni, holott ha az minél többnek adatik az ambíció annál inkább emelkedvén a siker általa jobban biztosítva van. Nem

Az öreg a földről felkászolódván ünnepi ruháját porgatva nagy szomorúsággal ezt dűnyögé magában „hatvanhárom éves Peesnye létemre még egy kutya sem evett meg, s most a saját házamból kidobtak, — ez még is csak lenézet.“
(Igaz történet.)

* * *

Ez esemény husvét előtt négy nappal történt, rá két napra pedig nagy vigaság volt a kaptafa csínalónál.

Pista megjött — ki Budapesten esztorgályos — meghozva Milesit s apai áldást kérve magukra és a kis Pistikára. Továbbá megjött a Matyi, Nácsi és Lenczi gyerek — már mind budapesti vagyonos iparosok — ép azon czélból, hogy Milesike és családjá részére Bálintnál az apai áldást kieszközlőjék.

Az nem is mondott ellent, átment a szomszédba keblére ölelte gyermekeit, midőn pedig utóbb rég elborult kedélye újra felderült örömmel kiáltott fel „hiába mi mégsem vagyunk sült Peesnyék.“

Bálint pár nap múlva gyermekeivel együtt elutazott Budapestre s többé el sem vált tőlök.

Rozalba utóbb férjhez ment egy paudur őrmesterhez, azt mondják azzal csak egyszer vészt össze, azután mindig nagyon csendes volt, — Piliszar ezen szörnyen csodálkozott.

(Vége.)

tudjuk, hogy ennek a szorgalom vagy a képesség hiánya-e az oka, tehát bírálatot sem mondunk, de felhívjuk a körülmenőre az intézők figyelmét, mit ha orvosolni sikerül, a nagyközönség bizonyára elismeréssel a szülők pedig hálával lesznek a gimnázium tanári kara iránt.

— **A vagyonbukott bank ügye.** Itteni bank csődügyében az egész bűnvizsgálatot, melyet Perczel Akos kir. tvszéki bíró referált, — minden egyes terheltenében megszüntette, mely a kir. ügyészség felelőzése folytán a pécsi kir. táblához került, hol amint értesülünk, az első bírósági végzés egész terjedelmében helyben hagyott. Így tehát végleg be van fejezve ezen régen húzódó csődügy.

— **A tűzoltók a sörösök ellen.** A budapesti sörkerék tulajdonosai vendégeik mulattatására kieszelték azt, hogy apró léggömböket eresztenek a levegőbe, mivel pedig a selyem léggömbök igen költségesek s így az a nagyközönségnek drága mulatására lett volna, a léggömböket papírból készítették, melyet spiritusz meggyújtásból származó meleg levegővel nyomattak a magasba, e léggömböknek természetes vége az, hogy tüzet fognak és égve lecsnek. Így égő papír gomolyag meggyújtván egy háznak tetejét, a tűzoltó parancsnokság azoknak ezentuli feleregetését beírtotta, most nagy bánatuk van a sörösöknek, mert vendégeik legfeljebb egymásnak a kivilágított ábrázatába gyönyörködhetnek.

Népiskolai tanulmányi kirándulásokról.

Írta: Szkladányi József.

Comenius „Didactica magna“ ezimű főművében minden tanfelvet az anyater mésztől vezet le. Övé a dicsőség, hogy napjainkban mindent szemléltetünk, őt illeti az érdem, hogy a szemléltetési elv, mely a jelen század első felében már teljes diadalra jutott, nagy hatással van egyszersmind a szóban levő népiskolai kirándulásokra is.

Midőn tehát azt tapasztaltam, hogy e kirándulások az ifjúság testedzésére, tanulmányai bővítésére szóval testi és szellemi nevelésére nagyon is szükségesek: bátor vagyok ezuttal a tekintetes iskolások figyelmébe ajánlani annyival is inkább, mert a kaposvári községi iskola is azok közé tartozik, amelynek tentervében ilyenmő kirándulások nem igen foglalnak helyet. Pedig, ki ne látná be e kirándulások paedagogiai kiváló értékét s ki az aki nem tudná, hogy a földrajzi ismereteket már a 3-ik elemi osztályban a természet világából kell merítenie a tanulóknak?

A helyesen rendezett kirándulás igazi paedagogiai vívmány, mely előtt meg kell hajolnunk, azt egész passzióval felkarolnunk, mert alapját képezi a tanításnak, támogat ama nehéz feladat megoldásában — „kiismerni a gyermeket“ — mely Rousseau szerint a legnehezebb dolog.

Méltó tehát, hogy ezen, általam e már egyes tanfelügyelők által hirdetett eszme csakugyan testté váljék s teljesen bevonuljon iskolánkba!

Térjünk most át ezen iskolai kirándulások módzatainak megállapítására.

a) Legelőször is növendékeinknek megfelelő kirándulási pontokról, helyekről kell gondoskodnunk. Ily kiránduló helyek. Somogymegyének nevezetesebb városai, községei, pusztái, erdei, dombjai történelmi nevezetességgel bíró helyei, — hogy a fiatal nemzedék keble emelkedhessék a hajdan nemzeti nagyság dicső emlékei!

b) Hogy a tervezett kirándulás sikerüljön — az érdekelt szülőket, az is-

kolások tagjait nem szabad figyelmem kívül hagyni, mert csakis e közegek buzgó támogatása mellett érhető el a kitűzött cél.

c) Helyesen járunk el s dicsőretnkre szolgatunk, ha a kiránduló csoportot kemény fegyverrel alá fogjuk, — kivált ha városban vagyunk, ahol az ellenőrzés igazi argusi szemügyre igényel, s ahol a növendékeknek maguk viselkedésében olyanoknak kell lenniük, hogy senki se találjon bennük gáncsolni valót az isteni félelem a szülők előljárók és iskolai törvények iránti tisztelet, szóval minden erény különösen e kirándulások alkalmával ékessítse s jellemezze őket!

d) Kődös esős, hideg idő járás a kirándulásokra nem alkalmas; a tapintatos tanító tehát ily kedvezőtlen időben a tanteremben marad.

e) Hogy a vetett magnak ideje legyen meggyökerezni sokfelét egy egy kirándulás alkalmával ne szemléltetünk. A gyermeket infeszíteni nem szabad; — engedjük őt szemlélődni, — hadd ragaszkodjék a természet világához hadd érezze azt a hatást melyet a nagy természet pompája mindenkre gyakorol. Mi pedig mint vezérei ily iskolai kirándulásoknak, ne csak pusztán kötelességből üzzük e mesterséget hanem igazi lelkesedéssel, hogy az amugy is elhanyagolt sport iránt annál nagyobb érdeklődést ébresztheszünk.

f) Egy-két vagy több napi kirándulásra nagyobb s erősebb növendékekkel különösen a husvét, pünkösti szünnapokat s legezélszerűben a nagy szünidő lehetne felhasználni, a midőn megyének nevezetesebb városait p. l. Szigetvár, Csurgót s avagy a közel fekvő szomszéd megyék székhelyeit tekinthetné meg a kiránduló csapa.

Végre egy általam kidolgozott nagyobb szabású kirándulási program „Kaposvárról — Pécsre“ szolgáljon tájékoztulást melyet jóváhagyás végett teljes bizalommal növendékeim t. szüleinek s a helybeli iskolások t. tagjainak szíves figyelmébe ajánlani van szerencsém.

*

Talpra magyar! Fiaim készüljétek! Amin: a tanév kezdete óta hirdetem, — a teljes megvalósulás küszöbén áll. Kérjétek kedves szüleitektől, engedélyt; 2—3 nappal távol leszünk! Amde csakis az eős, egészséges fiuk jelentkezhetnek. Baranyavármegyére fel vesszük utunkat s megkarított filléreitekkel e megye székhelyén a dunántúli dombos vidék legnagyobb városát „Pécsre“ fogjátok meg! Ha ottani. Legyetek meggyőződve fiaim! hogy bennem buzgó utmutatóra s a hatalmas előforduló megbetegedés esetében tőlem telhetőleg kész segélyezőre, valódi orvosra számíthattok. Gyülekezés a községi elemi iskola; elindulás a délelőtti vonattal. Elyhelyezkedvén a kocsiiban — a Somogymegyei térkép ölkében, — — először is drága szülőföldünk termőképessége ragadja meg figyelmünket, mely önként kínálkozik a szemléltetési elv alkalmazására. A nemzetfentartó három erőről a földmivelés, ipar és kereskedelemről folyik a beszéd a Coupeben míg végre az „égtájaknak a mező vetéseinek az önkébe eső helységek — a környező hegvek folytonos megfigyelése mellett, Baranya vármegye térképével felszerelve — 3 órai utazás után Pécsre érkezünk. Itt a községi elemi iskolai igazgató szíveskedvén valamelyik tanintézetben benlakás minden tanuló számára külön tiszta ágyval rendeztetik be, sőt kérésre a derék pécsi igazgatónak, Schneider János véleményét a 2 napi élelmezés is az intézetben történhetik; — ezt kívánja a paedagogiai elismód.

A remény, mely a kirándulás kezdetéhez fűződött — nem bizonyult be

alaptalannak. Az idő kedvez. Mindjárt a kirándulás első napján délelőtt megnézzük a város főutcait, a nagyobb boltokat kirakatokat, — megfigyeljük a társas élet különböző rétegeit, heti társas élet különböző rétegeit, heti vásár esetében a piacon Baranya megye eredeti néptípusait; megnézzük a kiválóbb épületeket, a kir. ítélő táblai s pénzügyi palotákat; a szép, tágas s egészséges tantermekkel bíró belvárosi nkpiskolát, — a püspöki jogakademiának hatalmas két emeletes épületét s a benne elhelyezett tanítóképzőintézet gyakorló iskoláját, a belvárosi plebániatemplomot mely egykor török mecsek volt s végre Pécs város legnagyobb ékességét, legimpozánsabb épületét a történelmi nevezetességgel bíró műremeket — a Székesegyházat. Itt kiváló gondot fordítunk a szemléltetésre megnézzük a templom számos remek falfestményeit különösen a magyar festőművészek. Székely Bertalan s Lotz Károly remekait s ezzel végződik a délelőtti tanulmányutunk.

Dél után bebarangoljuk a környéket és pedig először a „Tetyé-re vezető utat járjuk meg. A romoknál, — melyeket számos történész és régiségbuvár keres fel, megállapodunk, honnan a legszebb kilátás nyílik az egész városra. Egy órai pihenő után elindulunk a szénbányatelep felé, hol alapon fogalmat szerezhethünk magunknak a kiaknázott tömérdek kőszénről — a bányászatról s ott.

A kirándulás más napján délelőtt megszemléljük Pécs gyáripárát Zsolnai-féle porcellán — majolika gyárat, ahol a tanuló sok érdekes és tanulságos dolgot lát, amely iyrartelepnek az egész délelőtti időt szenteljük.

Délután megtekintjük a még hátralevő nevezetesebb épületeket: a megveházat, a főgymnázium és az állami főreáliskola épületeit a székesegyház énekarában működő fiúk internatusát s énekskoláját Rudolfineám árvaházat, a kórházat, — a katonai laktanyákat, — a hatalmas vásártér, a temetőt s végre Kardos Kálmán főispánról elnevezett Kardos utat, mely a Mecsekhegy felé vezet innen még egy bucsnpillantást vetünk a városra s tanálmányi kiráneulásunkat befejeztük.

*

A gőzparipa tüzet-gőzt prűszkölve robog előre. Egy fűtő! s Kaposvárott vagyunk, A váróteremben kedves szüleink s az otthon maradt iskolatársaink fogadnak bennünket s örülnek, hogy a lokomotív érzékszerveihez hasonló izmaink e két napi tanulmányi kirándulás ideje alatt egy cseppet sem elkopva, a legörvendesebb benyomások hatása alatt szerencsésen hazatértünk s nem Hamburg, hanem édes szülőföldünk felé irányítottuk utunkat!

A legközelebbi földrajzi óra alatt minden tanuló írja le részletesen földrajzi füzetében a hasznos kirándulás élményeit mit nagy érdeklődéssel tesz meg; mert feledhetetlen lesz előtte s mindig élénk emlékezetében marad a sikerült kirándulás — a természet szomszaja s vezető tanítója, ki a hasznossal mulattatót is nyújtván tanulóinak, alkalmat adott arra, hogy az egész tanéven át a komoly munka által kissé ellankasztott szervezeteiket felfrissíthették s ismereteiket gyarapíthatták.

Ma már e szó: „kirándulás“ a tanítás s nevelés sikereinek egyik nélkülözhetetlen feltétele! Axiómaként hirdeti ezt minden lelkes tanfőúr; belátta ezt a közoktatási — s a kereskedelmi miniszter is, aki a hazai tanintézetek tanulmányi kirándulásaiiban résztvevő tanulók — és tanítóknak azt a kedvezményt engedélyezte, hogy azok a m. k. államvasutak vonalán az illető tanintézet igaz-

gatóságának igazolványa alapján, a személy és omnibus vonatknál a II. kocsiosztályban egy III-ik osztály egész jeggyel és a III-ik osztályban egy III-ik fél jeggyel hajtaznak.

CSARNOK

A mi majálisunk.*

Jössz a majálisra? Mi is megyünk! — Hány órákor indultok? Mi az ebédem is könnyű leszünk. Képzeld a szomszédék nem jönnek! Nem hallatlam dolog ez? Milyen ruhád lesz? Nekem patiszt. A Milikének piké. Ah! én kreppet veszek fel — szól ajkbigyesztve a másik, — kis hugom pedig szerbvásznat. Az Irmus rózsaszín-ruhát vett, az Ida sárgát. Ki varrja, hol készült? — szaporítja a szót két kis lány az utcasarkon.....

A kisvárosi esendélet meg van zavarva. Az unalmas egyhangúságot ideges mozgalom váltja fel. A fiatalság sürög-forog, csoportosul. A lányok a sok csipke és fodorhullámokat rendezgetik. Van keletje a varrokisasszonyoknak. „Aranyom, drágám, ugy-e elkészül a ruhám. De szép legyen ám!“ Azok a szegény varrónők aztán görnyedve, lihegve öltögetnek. A fiatalabbak Tantulus kinjait állják ki a sok szép színes nyári kelme feldolgozásakor. Ők fáradnak! Más élvezi a hatást, pedig hányan dobog fel a szíve, ha egy-egy új ruhát elkészít. Istenem, ha az enyém volna! Ha én is mulathatnék ebben a lengésben!..... Egy sóhaj és az élet napi rendre tér.

A majális kivétel képez! Ez az egyetlen nap, mikor örege-apraja várakozásteljesen nézegeti az uszó felhőket. Jaj, csak lenne szép idő! — sóhajt a kis bakfisch, már foglalkozva vagyok a környékesre!

Hej, de nagy murit esapunk, — reménykedik az ifjúság elnöke.

De a felhők igen tornyosulnak és a sötétség ijesztő leple vonja be a láthatárt.

Sebaj, — veti oda a szót urambátyám, nyugatról jönnek a felhők, majd szétoszlanak.

Reggel nyolcz órákor vidám cigányzene mellett zászlók lobogtatásával sorrendben vonul ki az ifjúság a tanárok kíséretében a Cseke erdőbe. Várakozásteljes és ünnepélyes kifejezés minden arcon.

A nap is kacérkodik az öt ölelő felhők mögöl. Egyik perczben ezüstfehéren csillámlik elő a felhők mögöl, a másik perczben felvetődő sugara csábos fényben ragyog. De a felhők nehezen visznek tovább, mintha nem tudnának megválni a helyről, hol fáradtan pihentek, míg végre lassan ereszkedve alá nagy csepekben hullatják az égi harmatot a gyönyörű erdőre, hol ezen virág mosolyg.

Mint egy sötét gondolat, így borítja be lassan a láthatárt az uszó felhők csoportja. Majd zuhogva omlik a zápor és söpri az utópót. Strich über die Rechnung — kiált fel paterfamilias.

Mi lesz most?!! A fiatalság kétségbe van esve, nem kevésbé a mamák. A sok vendég megérkezett, kárba vész a sok fáradság....

Dehogy is vészett kárba! —, a zápor csak kedveskedni akart és elverte a kellemetlen port; a nap pedig újra kisütött és felszáritotta a harmatot a rezgő fűszálakról. Ragyogott a természet teljes pompájában. Gyönyörű volt az erdő nagyszerűségben, önkénytelen elfeledtette az élet nehéz gondjait.

*) Ezen cikket mely egyik női munkatársunktól való ki jeles írónő, ajánljuk a t. olvasó közönség figyelmébe.

A kocsik hosszú sora vitte a vendégeket délután két órától ötig. Most lehetett csak látni, hogy mennyien vannak és mily szép társaság gyűlt egybe.

Mindenki arczán a meglepődés kifejezése volt látható.

De a természet szépsége mellett ha el is lehetett feledni a gondokat, a gastronomia aranykorát sokan felidézték és a lombos fák árnyában sűrűn lepték el a terített asztalokat és fényűzés nélküli lucullusi lakomát rendeztek, melyen a résztvevők boldogabban étkeztek, mint az ókor krónikailag feljegyzett inyencei. Ott voltak az ókor antik férjeit utánzó paterfamiliasok is, az abszolút uralom képviselői. Az antik római, antik görög és köztük a modern magyar.

Paterfamilias ül az egyik asztalfőn és anekdotár. E nélkül nem is lehet képzelni mulatságot. Még a hölgyek is szívesen időznek a szellem sziporkák között.

Csak egy érdemes hadfi elégedetlenkedik a sok üresség felett. „Csak ilyen a mostani fiatalság, nem tud lelkesülni poharazás nélkül!“

Igy volt az régen is, uram bátyám, kötekedik vele a szomszédja. A magyar ember mindig a parasztnak hagyta a munkát, a zsidónak a kereskedést, a cigánynak a zenét, maga pedig megmaradt urnak....

Már pedig a zene a legfölségesebb valami a világon, — veti oda a szót szomszédjának. A zene mellett elfelejti minden gondját, buját az ember és felemelkedik a köznapi élet sorából, édes uram! És sohasem kívánczik a tivornya lélekölő zajába....

Ez az igazság! — szól az asztalon át a város postamestere — Csak keserű gomba ne volna!

Nohát az Isten szeressen bennünket, — koczint sörös kriglivel közelébb húzódva a kötekedő szomszéd.

.... Hát aztán milyen sört tetszik inni?

„Fele-mást!!“

Sörös kriglivel koczintani magyar embernek?! — szól az oda lépő urasági ispán. A leemeli válláról tulipántus csutoráját, teker egyet rajta és „Isten éltesse kendet atyafi“ — szól amugy somogyiasan és szájához emeli a csutorát.

„Kendet is atyafi,“ — szól a kodélyos szomszéd.

„Kóstolla kedd, atyafi:“ „Adom becsülettel.“

„Vöszöm tisztólettel.“

„Hogy izlett atyafi.“

„Fiántos vót, atyafi.“

Igy jár sorról-sorra lassankint a csutora, míg csak szorongatni lehet a tartalmát.

Szervusz kedves Gubacsos barátom, csak hogy láthatlak, szól helyéről felugorva a modern magyar az érkező felé. Hol késél ilyen soká? Talán viruló birodalomban epréstél?.... Hát a Vakaresot hol hagyta?..?

Azt nem lehet kimozdítani Keszthelyről, mióta beállt Balaton buvárjának, azóta ott gyűjtögeti a tó hullámaiból a kincseket. De eljött helyette paterfamilias apuskája schlafrokkot és papucsot ott-hon hagyva.

Mengedett neki a felesége annyi luxust, hogy a mai napon bővebb kráglit és hosszabb manchettát tehessen fel, mert ma nem az asszonyka tánczoltatja őtet, hanem ő készül a tánczba.

„Eljen az apuska! Eljen, éljen az aranyzabadság!!!“

De apuska a krágli és manchetta mögé vonja az auktoritást.

Eljenek a mintaférjek, — kiált paterfamilias.

Eljenek! — hangzik utána.

De kajneszesek vagytok! Mi lelt

benneteket?! Talán bekötyöntettetek? — szól a majális elnöke.

A fiatalság ugyancsak járja; nagysádék nem nézik meg a tánczókat, — fordul az asztalnál ülő hölgyek felé.

Nézzük meg, menjünk! Szabad karomat ajánlani drága Nagysám? — mond készséggel a „Somogyi Újság“ Franciscusa a mellette csacsogó asszonykának. Kösönöm, menjünk.

Tudja-e Viora nagysám, hogy én nagyon szeretem a libákat?!

Kár! szól a meglepett asszonyka a szokatlan társalgás fordulatán. Az étlapon nem láttam libapésenyét.

Ne értsen félre nagysám! En imádom a költőt, hogy a nőket libához hasonlította...

Ah! ah! — bámul a sértődni készülő hölgyecske.

Kimagyarázom magam, szól az excentrikus Franciscus.

Jó lesz, különben itt hagyom!

Viora nagysám, látott-e már egy libacsaladót, mikor tanácsot tartanak? Ah, az úgy elandalítja az embert, gyű-gyű gyű-gyű, gyű...! Ha szép nőt látok vagy hallok kedvesen csacsogni, eszembe jutnak azok az aranyos pelyhes kis libuskák és és ha libuskákat hallok gyógyogni, rögtön dobogni kezd a szívem és rohannok addig, míg egy csacsogó angyalt nem

találok, hogy elmondhassam neki, minő változás megy át bensőmben.

Megért engemet? Gyógyogjón kérem nekem, csacsogjon kedvesen tovább, tovább, mert a szívem fele már úgy is itt maradt magánál....

Maga csunya ember, — szól kibékülve a hölgyecske.

Hát nincs igazam!? —, olvadoz Franciscus. Nincs szebb állat, mint egy kis gyógyogó liba...

De mi baja annak a kis bakficsnak? Bizony isten, igazán pityereg! Talán nem akadt tánczosa a négyesre?

Hiszen ez Milike hugom, — szól az asszonyka és oda siet a zokogó landpomeransch mellé. „Nos mi bajod kicsike? Miért sirsz? Nincs tánczosod?”

De van!

Hát akkor mi a baj?

Csunya neve van, — pityereg tovább a kicsike.

Oh, oh! hát mi a neve?

Ka-kas-fy, — zokogva nehezen a kis ártatlan.

Hahaha! Kitűnő! Nagyszerű! Pompás! Kakasfy ur nem tánczolhat a neve miatt.

Nos, nem volt igazam Viora nagysám, mikor azt mondtam az imént, hogy milyen helyes állat a kis liba?

De hüvös kezd lenni; az esti lég

átjárja a lenge ruhácskákat. A társaság oszlani kezd, mert a fogadó nagy termében lesz este az igazi folytatása a megkezdett murinak.

A fiatal gardedamesok szerepükhöz méltó komolysággal rendelkeznek a kis bakfischek fölött és szigorú arczczal mondják ki: „Elég volt a táncz!” Máskorra is kell hagyni valamit!

A kicsikék nem mernek ellent mondani; a jó izlés tiltja... Sőhajtván mondanak igent.

Pedig a fiatal gardedámot is csábítgatja haza felé valami mágnés. Egy tál frissen szedett csattogó eper.

Milyen varázsa is van annak az epernek! De sokan is szednék azt a piros lepet! Hiszen az most seasonszerű is... De soknak savanyu a szőlő, hát nem lehet...

A terem zsufolva megtelt tánczókkal. Rekkenő hőség uralkodott a nagy teremben. Alig bírtak a tánczók sort tartani, de azért mégis, mégis a reggeli öt óra vetett véget a kedélyes majálisnak.

Káaszaziul.

Hirdetmény.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy a

„Kőbányai Polgári Sörfőzde“ főraktárát

Somogymegyére átvettem.

Raktáron tartok:

POLGÁR SÖRT, SZ. ISTVÁN SÖRT

(á la pilseni)

mely sörök Somogymegyében egyedül csakis nálam kaphatók s a t. közönség részére azt Zárda-utczai házamnál 25 literes hordókban és palaczkokban fogom kiszolgáltatni.

Kaposvár, 1894. május hóban.

BERGER IGNÁCZ

sör és bor nagykereskedő.

12—3

14954. sz.

1894.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyatádi járásbeli törvényhatósági közutakon 1894. évben felállítandó műtárgyak építése s ugyan azon utakra szükségelt karfák és kerékvető felállítására Kaposváron, hivatalos helyiségemben 1894. évi június hó 14-én d. e. 9 órakor tartandó zárt ajánlati verseny tárgyalás útján fog biztosítani. Ezen munkálatok költségei összesen 4189 frt 28 krban vannak előirányozva.

Szabályszerűen kiállított, 50 kros bélyeggel ellátott s a kellő 10% bántpénzt tartalmazó írásbeli ajánlatok csakis az árlejtés megkezdése előtt 8 1/2 óráig fogadtnak el; — később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatban azot egyénnek vagy cégnek neve, polgári állása és lakhelye, melyek az esetleg kötendő szerződésbe mint szerződő felek beiktatandók lesznek, határozottan megjelölendők. Az ajánlatban továbbá kiteendő betűkkel és számokkal azon százalék, melyek a költségvetésben foglalt árból való leengedése, esetleg ezen való felülfizetése mellett hajlandó az ajánlattevő ajánlat tárgyát képező munkára vagy szállításra vállalkozni.

Kiteendő végre az ajánlatban, hogy ajánlattevő az építési műveletet és a helyi viszonyokat teljesen ismeri.

Oly ajánlat, mely nem határozott árt tartalmaz, figyelembe nem vétetik.

A bántpénz vagy készpénzben vagy magyar járadék (Rente) kötvényekben, magyar földtehermen-ésítési kötvényekben, szállódézsma — válság kötvényekben, magyar vasúti kötvényekben, magyar sorsolási kölesön kötvényekben, az állami kamatbiztosítással ellátott és a forgalomnak egész kiterjedésükben átadott magyar vasutak elsőbbségi kötvényeiben esetleg egyéb ovadékképes értékpapírokban teendő le.

A műveleti iratok ezen alispáni hivatalnál a rendes hivatalos órákban betekinthetők.

Kelt Kaposvár, 1894. évi május hó 31-én.

Alispán szabadságon:

Gabsovits,

főjegyző.

MAGYAR JÁNOS

könyvnyomdája, „Somogyi Ujság” kiadója

Kaposvárrott, Teleky-utca 9. sz.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom a legujabb betűkkel dűsan felszerelt

KÖNYVNYOMDÁMAT

hol minden a nyomdászati szakba vágó munkákat izlésesen és tisztán kiállitva készitek.

Magamat, valamint üzletemet a n. é. közönség figyelmébe ajánlva, maradtam

teljes tisztelettel

MAGYAR JÁNOS.